

De NVRR Kring Noord nodigt u hierbij van harte uit voor haar Najaarsbijeenkomst op vrijdagmiddag 10 november a.s. in het Kasteel te Groningen (Melkweg 1, tien minuten lopen vanaf het NS-station).

Het thema op deze vrijdagmiddag zal zijn:

Spraakmakend Onderzoek

Opgeven voor de bijeenkomst kan via: kringnoord@nvrr.nl

Deelname is gratis. Het aantal plaatsen is **beperkt**.

Programma Najaarsbijeenkomst 2017

“*Speaking Truth to Power*” en/of tijdig inspelen op het Politieke Spel?

Datum: **vrijdagmiddag 10 november 2017**

Plaats: Kasteel Groningen, Melkweg 1

Aanvang: 12.50 uur (lunch)

Inhoudelijk deel: **13.30 uur**

Van Spraakmakend Rekenkameronderzoek wordt wel gezegd dat het duidelijkheid bracht op een beleidsterrein of onderwerp waarover daarvoor nog grote onzekerheid en verwarring bestond. Dat het onderzoek de lezer verraste door een zakelijke en feitelijke benadering van een controversiële kwestie. Dat de nieuwe inzichten dwingen het bestaande beleid ter discussie te stellen. Het rapport leidt tot heroverweging. Het gaat bij Spraakmakend Onderzoek om rapporten die tot discussie leiden: zonder dat dit meteen wil zeggen dat de raad of het zittende bestuur ook alle aanbevelingen overneemt. De heroverweging van het bestaande beleid kan best wat meer tijd in beslag nemen, eventueel zelfs tot na de verkiezingen. Welke onderzoeken in het Noorden waren de afgelopen periode (2014-2017) spraakmakend? Wat maakte deze rapporten uitzonderlijk?

Ter voorbereiding op de Najaarsbijeenkomst werden dit voorjaar alle Noordelijke Rekenkamercommissies aangeschreven met het verzoek een potentieel Spraakmakende Rapport in te zenden. In totaal waren er acht inzendingen. Een leescommissie beoordeelde al deze inzendingen en stelde voor om zes daarvan op deze Najaarsconferentie een podium te bieden (zie het programma van de drie werkgroepen en pagina 5). Hoe verschillend de zes geselecteerde rapporten ook zijn en hoe uiteenlopend het element dat deze rapporten spraakmakend maakt, er was een rode draad: het spraakmakende rapport leidde tot (veel) discussie in de raad.

1. Gemeenschappelijke lunch (12.45 – 13.30) in het Kasteel
2. **Opening** door dagvoorzitter Ina Middelkamp, (13.30- 13.50 uur)
(griffier gemeente Midden-Drenthe, Voorzitter Kring Noord NVRN)
Zaal 1.04

Traditioneel richten Rekenkamers zich op de conforme uitvoering van het vastgestelde beleid. Maar Rekenkameronderzoek kan ook sluimerende problemen die worden verwaarloosd op de agenda zetten. Bij het uitbrengen van de rapporten is er meestal de nodige aandacht voor de presentatie. Maar misschien begint een spraakmakend onderzoek al met de keuze van het goede onderwerp en met de keuze van de juiste informanten en respondenten. Spraakmakendheid hangt ook af van de reactie van de raad. Vormt het rapport een bijdrage aan een rationele en beter afgewogen besluitvorming? Of haalt elke fractie er alleen die passages uit die het eigen standpunt ondersteunen? Welke vragen moeten we straks stellen aan de rekenkamers die de zes spraakmakende rapporten hebben opgesteld?

Keuze uit drie werkgroepen

Workshop I: (14.00 uur - 15.30 uur), Zaal 1.08

Vraag het aan de doelgroepen zelf!

Veel Rekenkameronderzoek volgt een voorspelbaar pad. Documenten worden bestudeerd. De beleidsmedewerkers op het gemeentehuis worden bevraagd. Over de effecten in de samenleving kan alleen iets worden gezegd wanneer het gemeentebestuur zelf een monitor heeft laten afnemen. Deze aanpak leidt niet meteen tot verrassende uitkomsten. Behalve wellicht dat het beleid niet *smart* was geformuleerd en dat de monitor – volgens de rekenkamer – onvolledig was.

Het kan anders. De Rekenkamercommissies van **Smallingerland** en **Groningen** stapten af op de doelgroepen van het gemeentelijke beleid. *Hoe ervaren ondernemers de acquisitie-inspanningen van de gemeente? En als de ondernemers aan de gemeente een vraag stellen, wordt die dan ook beantwoord? En: Hoe ervaren uitkeringsgerechtigden de goedbedoelde inspanningen van de gemeente om hen actief te laten deelnemen aan de samenleving? Wordt er wel tenminste één keer per jaar met hen een persoonlijk gesprek gevoerd? Worden de suggesties die zij doen door de gemeente opgepikt?*

In deze eerste werkgroep presenteren **Werner Zuurbier** (voorzitter, Rkc Groningen) en een lid van de **Rkc Smallingerland** de toegevoegde waarde van het direct bevragen van de doelgroep. *Wat kwamen ze te weten door ook buiten het stadskantoor hun licht op te steken? Hoe selecteer je spraakzame vertegenwoordigers van de relevante categorieën doelgroepen? Hoe zorg je ervoor dat de individuele uitspraken in het juiste perspectief worden geplaatst en dat de representativiteit wordt bewaakt?*

Workshop II: (14.00 uur - 15.30 uur), Zaal 1.09

Slapende honden wakker maken? Taboes doorbreken?

Wanneer het gemeentebestuur uiterst tevreden is over wat het op de korte termijn heeft bereikt, is het dan wel verstandig ook te kijken of het gemeentebestuur in staat is om behalve het tussendoel ook het verder gelegen einddoel te halen? Als zich nog geen grote problemen hebben voorgedaan, moet de Rekenkamercommissie dan gaan kijken of de gemeente wel goed geïnformeerd is voor het geval zich wel een probleem (incident) voordoet? Zit het college wel te wachten op een dergelijke stress-test? Wat is de reactie van het gemeentebestuur en de raadsmeerderheid op een dergelijke wake-up-call? Kies je bij zo'n rapportage voor grondigheid en degelijkheid, of juist voor een aantrekkelijke vormgeving en overzichtelijke infographics?

Dit zijn de vragen die wij hebben voorgelegd aan een secretaris/onderzoeker van de rekenkamercommissie van **Coevorden** en aan een lid/onderzoeker van de gemeentelijke rekenkamercommissie **Opsterland**. Beide rekenkamers besloten een spade dieper te graven. Was de informatiepositie van de gemeente op orde? Waren de reguliere maatregelen die in het kader van de Participatiewet gewoonlijk worden ingezet, toereikend om een moeilijk bemiddelbare doelgroep (statushouders) tot volledige participatie te bewegen? Was de aanname van het College dat de integratie van statushouders meerdere generaties duurt, niet defensief en moet juist niet (zoals de WRR aanbeveelt) op de meest korte termijn met effectieve integratiemaatregelen worden begonnen?

Zowel **Frans Haven** (onderzoeker en lid Rkc Opsterland) als **Carel Horstmeier** (onderzoeker en secretaris van de Rkc Coevorden) zullen ingaan op de redenen waarom er een spade dieper werd gegraven, en wat de – deels voorspelbare - reactie van het college is geweest. Wat kan op de langere termijn – misschien na de verkiezingen van maart 2018 – de doorwerking van het rapport zijn?

Workshop III: (14.00 uur - 15.30 uur), Zaal 1.12

Controverses opzoeken: een taak voor de Rekenkamer?

Veel Rekenkamers houden zich verre van zaken die gepolitiseerd zijn en waarover het raadsdebat nog in volle omvang woedt. Rekenkamers hebben de neiging zich te richten op vragen van low politics. Aan high politics kan je immers alleen maar je handen branden. Je zal als Rekenkamer maar het verwijt krijgen dat je politiek bedrijft en op de stoel van de gemeenteraadsleden gaat zitten: *if you can't stand the heat, don't go into the kitchen*. Dit mag allemaal waar zijn, maar de Rekenkamercommissies van **Hoogeveen** en **Assen** gingen de hete hangijzers niet uit de weg, maar zochten die juist op.

Welke overwegingen hebben de Rekenkamercommissie Assen ertoe gebracht om het verhitte raadsdebat over de mogelijke vestiging van een Factory Outlet Center op het TT-terrein ten zuiden van deze Stad te begeleiden en in goede banen te leiden? Waarom besloot de Rekenkamercommissie Hoogeveen – om tegen de wens van het college en de raadsmeerderheid in – een enigszins uit de hand gelopen aanbesteding/verhuur grondig – tot op de bodem – te onderzoeken?

De voorzitter van de Rekenkamercommissie Hoogeveen, **Elias de Haan**, zal een uiteenzetting geven over de aanleiding, de uitvoering, de reacties en de doorwerking van het onderzoek naar een wat vreemd gelopen aanbesteding van een pachtcontract.

De voorzitter van de Rekenkamercommissie Assen, **Guus Janssen**, zal een toelichting geven op de wijze waarop de besluitvorming in de raad van Assen over de voors en tegens van de vestiging van Factory Outlet op het TT-terrein werd begeleid. *Werd deze interventie wel door de raad in dank afgenomen? Wat was de doorwerking? Zou de Rkc Assen in een soortgelijk geval een controversiële vraagstuk opnieuw zo bij de kop pakken? Heeft de Rekenkamer niet juist in de ex ante fase een belangrijke ordenende taak?*

PAUZE: 15.30-15.50 uur

3. Reflectie door **Francine Giskes** (lid College Algemene Rekenkamer) (15.50 – 16.15 uur)
Zaal 1.04

Wat maakt Rekenkameronderzoek spraakmakend?

Een terugkoppeling op wat er in de werkgroepen werd gepresenteerd, maar ook een vooruitblik op de komende raadsperiode (2018-2022) vol met spraakmakend Rekenkameronderzoek in Noord Nederland.

4. Afsluiting, Dagvoorzitter Ina Middelkamp: 16.15-16.25

Hebben we er wat van opgestoken? Wat zijn de kenmerken van een Spraakmakend rapport?

5. **Napraten** met hapje en drankje (16.25-17.00 uur)

Meldt u zich s.v.p. **voor 3 november** aan bij onze secretaris, Nathalie Seidel, Griffie Westerveld, via:

- kringnoord@nvrr.nl

Vermeldt daarbij het volgende:

- ik neem wel/niet deel aan de gemeenschappelijke lunch (12.50-13.30 uur)
- ik schrijf mij in voor de werkgroep:
 - 1: over het bevragen van de doelgroepen van het beleid, of
 - 2: over slapende honden wakker maken? Taboes doorbreken?, of
 - 3: over het oppakken van sterk controversiële kwesties

Aan deelname aan deze werkconferentie zijn **geen kosten** verbonden.

Maar per werkgroep is er wel een maximum aantal inschrijvingen.

De zes Spraakmakende Rapporten van het Noorden zijn:

a.

Rekenkamercommissie Opsterland, *Integratie van Statushouders*, 24 april 2017.¹

b.

Rekenkamercommissie Coevorden, *Zoek de grens op: grensoverschrijdende milieueffecten*, juni 2016.²

c.

Rekenkamercommissie Assen, *Raadsinformatie Factory Outlet Assen*, 22 juni 2015.³

d.

Rekenkamercommissie Smallingerland, *Leren van innoveren: onderzoek naar het vestigingsbeleid en vestigingsklimaat in Smallingerland*, Drachten, mei 2016.⁴

e.

Rekenkamercommissie Hogeveen, *Activum: in spagaat tussen publiek en privaat*, augustus 2015, en: *Gunning horeca Activum: Nota van Bevindingen*, augustus 2015⁵

f.

Rekenkamercommissie Groningen, *Armoedebeleid*, februari 2016⁶

¹

https://www.opsterland.nl/gemeenteraad/Rekenkamercommissie/Eindrapportage_rekenkamercommissie_onderzoek_integratie_statushouders

² <https://raad.coevorden.nl/Organisatie/Rekenkamercommissie/Rapporten-2016>

³ https://gemeenteraad.assen.nl/raadsinformatie/rekenkamercommissie_3413/item/onderzoeken_4193.html

⁴ <https://www.smallingerland.nl/Int/RKC/Gemeenteraad-algemeen-Rekenkamer-Eindrapporten.html>

⁵ https://www.hoogeveen.nl/bis/Raad_en_College/Gemeenteraad/Rekenkamercommissie/Onderzoeken

⁶ <https://gemeente.groningen.nl/sites/default/files/rkc-groningen---eindrapport-onderzoek--armoedebeleid---februari-2016.pdf>